

TOBB-ETU, İktisat Bölümü
Para Teorisi ve Politikası (IKT 335)
Ozan Eksi
Çalışma Soruları

1-) (Faizler) Yıllık %10 faizden bankaya koyulan 100 tl'nin bir yıl sonraki getirisini hesaplayınız?

2-) (Faizler) Yıllık %10 basit faizden bankaya koyulan 100 tl'nin 2 yıl sonraki getirisini hesaplayınız?

3-) (Faizler) Yıllık %10 bileşik faizden bankaya koyulan 100 tl'nin 2 yıl sonraki getirisini hesaplayınız?

4-) (Faizler) 6 aylık % 5 faizden bankaya yatırılan 100 tl'nin yıl sonundaki faiz getirisini hesaplayınız?

5-) (Faizler) Yıllık % 10 faizle 6 aylık periyotlarla bankaya yatırılan 100 tl'nin yıl sonundaki faiz getirisini hesaplayınız?

6-) (Faizler) Yıllık faiz oranı %10, 6 aylık faiz oranı %4 olsun. Paranızı 1 yıl süreyle bankada değerlendirecekseniz yıllık olarak faize koymayı mı yoksa 6 aylık faizle iki defa değerlendirmeyi mi tercih edersiniz?

7-) (Faizler) Yıllık faiz oranı %10, 6 aylık faiz oranı %4 olsun. Paranızı 1 yıl süreyle bankada değerlendirecekseniz yıllık olarak faize koymayı mı yoksa 6 aylık faizle iki defa değerlendirmeyi mi tercih edersiniz?

8-) (Faizler) Bankaya %18 faiz oranı ile yatırılan bir miktar para 4 yıllık vade sonunda bugün 3010 tl olmuştur. Dört yıl önce bankaya yatırılan anapara ne kadardır?

9-) (Faizler) Bir kişiden yıllık %10 faizle 100 tl borç aldınız. 2 yıl sonra ödeyeceğinizi varsayarsak ne kadar ödemeniz gerekir?

10-) (Faizler) Bir kişiden yıllık %10 faizle 100 tl borç aldınız. 1 yıl sonra 50 tl ödediniz. 2. ödemeyi borç aldıktan 2 yıl sonra yapacağımıza göre ne kadar ödemeniz gerekir?

11-) (Faizler) Bankadan 10.000 t'l'lik krediyi aylık %1,5 faizle 24 aylık vadeyle aldınız. Aylık ödemeniz ne olur?

12-) (Reel Faizler) Bir ekonomide yalnızca 1 çeşit mal, ve bu malın fiyatıda 1 tl olsun. (a) 100 tl parası olan bir kişi bu parası ile kaç tane mal alabilecektir? Ekonomide beklenen enflasyon düzeyi %10 ise, 100 tl parası olan bir kişi (b) bu parayı cebinde tutarsa bir yıl sonra kaç tane mal alabilecektir? (c) parasını %10 faizle bir yıllığına bankaya koyarsa 1 yıl sonra kaç tane mal alabilecektir? Bu durumda bankadan elde edeceği reel faiz ne kadardır?

13-) (Enflasyon) Bir ekonomide yalnızca 100 tane aynı çeşit mal olsun. Ekonomide toplam 100 tl para, bu paranın yarısı devlette, yarısı da bireylerde olsun. Devlet ve bireyler kaç tane mal tüketebilir gösteriniz? Devlet eğer 100 tl para basarsa ve bireylerin birikimlerine faiz alma imkanı yoksa bu durumda (uzun vadede) kimin kaç tane mal tüketebileceğini gösteriniz? Devlet bu durumda bireylerden vergi almış sayılabilir mi?

14-) (Reel Faizler) Yıllık faiz oranı %10 ve bir yıl boyunca beklenen enflasyon %4 ise bankaya koyulan 100 tl'nin 1 yıl sonraki beklenen reel getirisini $r_t^e = i_t - \pi_t^e$ formülünü kullanarak hesaplayınız?

15-) (Reel Faizler) Bir önceki soruyu $(1 + r_t^e) = (1 + i_t)/(1 + \pi_t^e)$ formülünü kullanarak hesaplayınız?

16-) (Reel Faizler) İki önceki soruda diyelim enflasyon beklendiği %4 seviyesi yerine %5 olarak gerçekleşti. Paranın (100 tl) dönem sonunda nominal ve reel getirisini hesaplayınız?

- **Bilgi:** *Devlet İç Borçlanma Senetleri:* Devlet kendi ülkesindeki veya dış ülkelerdeki tasarruflardan borçlanabilir. Borçlar lira veya döviz cinsinden ya da dövize endeksli olabilir. Devlet bunu yaparken tahvil veya bono kullanır ve bireyler gibi A kadar borç alıp, sonrasında $A(1+i)$ ödemektense dönem sonundaki rakamı, diyelim A'ya, sabitler ve $A/(1+i)$ kadar borç alır. Bu senetler bono veya tahvil olabilir.

1. *Hazine Bonosu:* Bu çeşit borcun vadesi 1 yıldan düşüktür. Hazine bonoları ara ödeme (kupon diyoruz bu ödemelere) yapmaz.

2. *Devlet Tahvili:* Vadesi 1 yıldan uzundur ve kupon ödemesi yapabilir

- İngilizce'de Hazine Bonosu'na karşılık gelen Treasury Bill'dir. Devlet Tahvili'nin karşılığı olarak is Government Bond kullanılabilir.

17-) (Tahvil/Bono Getirileri) 1 yıl vadeli 100 tl'lik bonoyu hazine bugün 80 tl'ye satmışsa hazine yüzde kaçtan borçlanmıştır?

18-) (Tahvil/Bono Getirileri) 2 yıl vadeli 100 t'l'lik devlet tahvilini hazine bugün 80 t'l'ye satmışsa hazine yıllık yüzde kaçtan borçlanmıştır?

19-) (Tahvil/Bono Getirileri) 4 yıl vadeli 100 t'l'lik %10 kupon ödemeli devlet tahvilini hazine bugün 80 t'l'ye satmışsa hazine yıllık yüzde kaçtan borçlanmıştır?

20-) (Tahvil/Bono Getirileri) Yukarıdaki soruda tahvili alan banka eğer faizler değişmeyecekse bu tahvili 2 sene sonra kaçta satabilecektir?

21-) (Tahvil/Bono Getirileri) Eğer tahvili alan banka bunu 2 sene sonra 105 tl'ye satabilmiřse, yzde kaç faiz elde etmiřtir. Tahvili ondan alan yzde kaç faiz elde edebilecektir?

22-) (Dvziz Kurları) 100 tl 75 dolar alabiliyorsa dolar/tl ve tl/dolar dvziz kurları kaçtır?

23-) (Dvziz Kurları) TL ve dolar arasındaki dvziz kuru 1,6 dolar/tl ve yen ile dolar arasındaki dvziz kuru 0,8 dolar/yen ise tl ile yen arasındaki dvziz kuru kaçtır? Eğer bu kur 2,1 yen/tl olursa ne olabilir?

24-) (Tahvil Getirileri) Devlet dolar cinsinden 1 yıllık %10 faizle borçlandı. Bu 1 yıl içinde dolar ayrıca Türk lirası karşısında %5 değer kazandı. Devlet toplamda tl olarak yüzde kaç faizle borçlanmış olur?

25-) (Tahvil Getirileri) Devlet Türk Lirası cinsinden 1 yıllık %10 faizle borçlandı. Ama dolardaki değişiklikleri de bu bonoda teminat altına alacağını bildirdi. Yani dolara endeksli olarak borçlandı. Eğer bu 1 yıl içinde dolar Türk lirası karşısında %5 değer kazanırsa devlet toplamda yüzde kaç faizle borçlanmış olur?

26-) (Reel Döviz Kuru) Dolar ile yen arasındaki döviz kuru 120 yen/dolar olsun. Bir amerikan arabası 10.000 dolar, benzer bir Japon arabası da 2.400.000 yen olsun. Bu iki ülke arasındaki reel döviz kuru kaçtır? Tek fiyat yasası (The law of one price) ve göreceli satınalma gücü paritesi (Purchasing Power Parity, PPP) bu konuda ne der?

27-) (Reel Döviz Kuru) İki ülke düşünelim. Bu ülkeler farklı malların yanında benzer mallar da üretebiliyor olsun. Dış ticareti yapılabilen A malının 1. ülkedeki fiyatı 10 dolar, 2. ülkede fiyatı 5 tl ise iki ülke arasındaki nominal ve reel döviz kurlarını tek fiyat yasası ve satınalma gücü paritesinin sağlandıkları durumda bulunuz? Birinci ülkede yıllık %0, ikinci ülkede yıllık %100 enflasyon varsa 1 yıl sonraki nominal ve reel döviz kurları bu kabullenmeler altında ne olacaktır.

KAPSANMAMIŞ FAİZ HADDİ PARİTESİ

- ABD’li bir yatırımcı 100 dolarıyla ABD tahvili tutarsa alacağı getiri: $100(1 + i_t^*)$
- Bunu tl’ye çevirip $(100E_{TL/\$,t})$ Türkiye tahvili tutarsa alacağı getiri $(100E_{TL/\$,t}(1 + i_t))$. Sonra bu getiriyi kendi parasına çevirmek isteyeceğinden, bir yıl sonraki tahmini (beklenen) döviz kurunu hesaba katarsa: $(100E_{TL/\$,t}(1 + i_t)/E_{TL/\$,t+1}^e)$ kadar getiri alacaktır
- Denge durumunda iki ülkede yatırım aynı getiriyi verir

$$100(1 + i_t^*) = \frac{100E_{TL/\$,t}(1 + i_t)}{E_{TL/\$,t+1}^e}$$

- Eğer, örneğin, Türkiye’de yatırım yapmak daha cazip olsaydı, tl’ye talep artacak, tl değerlenecek ($E_{TL/\$,t}$ düşecek) ve eşitlik yine sağlanacaktı

28-) (Kapsanmamış Faiz Haddi Paritesi) Türkiye’de yıllık banka faizleri %80, Amerika’da ise %50 olsun. TL ve dolar arasındaki döviz kuru 1 dolar/tl olsun. TL ve dolar arasındaki 1 yıl sonraki beklenen döviz kuru kaçtır?

29-) (Satılma Gücü Paritesi ve Kapsanmamış Faiz Haddi Paritesi) Türkiye’de yıllık banka faizleri %80, Amerika’da ise %50 olsun. TL ve dolar arasındaki 1 yıl sonraki beklenen döviz kuru 1.2 tl/dolar ve bugünkü döviz kuru 1.1 tl/dolar olursa ne olur?